DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
11. december 1997 *

I sag C-246/96,

angående en anmodning, som Office of the Industrial Tribunals and the Fair Employment Tribunal (Belfast) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Mary Teresa Magorrian,

Irene Patricia Cunningham

mod

Eastern Health and Social Services Board,

Department of Health and Social Services,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 119 og protokol nr. 2 til traktaten om Den Europæiske Union, der omhandler samme bestemmelse,

har

* Processprog: engelsk.

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af formanden for Anden Afdeling, R. Schintgen, som fungerende formand for Sjette Afdeling, og dommerne G. F. Mancini (refererende dommer), P. J. G. Kapteyn, J. L. Murray og G. Hirsch,

generaladvokat: G. Cosmas
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Mary Teresa Magorrian og Irene Patricia Cunningham ved barrister-at-law J. O'Hara og solicitor E. McCaffrey

— Det Forenede Kongeriges regering ved S. Ridley, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, barrister R. Weatherup, QC, og barrister N. Paines

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved C. Bury, M. Wolfcarius og C. Docksey, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 5. juni 1997 er afgivet mundtlige indlæg af Mary Teresa Magorrian og Irene Patricia Cunningham, Det Forenede Kongeriges regering og Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 10. juli 1997,

afsagt følgende

Dom

1 Ved beslutning af 9. juli 1996, indgået til Domstolen den 17. juli 1996, har Office of the Industrial Tribunals and the Fair Employment Tribunal (Belfast) i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt en række præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 119 og protokol nr. 2 til traktaten om Den Europæiske Union, der omhandler samme bestemmelse.

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en retssag mellem på den ene side Mary Teresa Magorrian og Irene Patricia Cunningham og på den anden side Eastern Health and Social Services Board og Department of Health and Social Services vedrørende visse tillægsydelser inden for rammerne af en aftalebaseret (såkaldt »contracted-out«) alderspensionsordning.

De nationale bestemmelser

3 I henhold til section 2(4) i Equal Pay Act (Northern Ireland) 1970 (lov om lige løn, herefter »EPA«) skal retssager om lige løn anlægges senest seks måneder efter ansættelsesperiodens ophør. Det er i section 2(5) bestemt, at kvinder i sager vedrørende manglende overholdelse af en ligelønsregel ikke kan tilkendes ret til efterbetaling af løn eller erstatning for et tidsrum, der ligger mere end to år forud for sagens anlæg.

4 Det følger af section 56 i Social Security Pensions (Northern Ireland) Order 1975 (bekendtgørelse for Nordirland om folkepension), at for så vidt angår pensionsordninger inden for den offentlige sektor skal ministeren, de statslige myndigheder eller andre personer eller organer, der administrerer en sådan ordning, træffe enhver mulig foranstaltning for at bringe den pågældende ordning i overensstemmelse med kravet om lige adgang.

5 I Regulation 12 i Occupational Pension Schemes (Equal Access to Membership) Regulations (Northern Ireland) 1976 nr. 238 (bestemmelser for Nordirland om lige adgang til medlemskab af erhvervstilknyttede pensionsordninger, herefter »Occupational Pension Regulations«), hvorved EPA blev ændret, er det bestemt, at i retssager vedrørende adgang til medlemskab af erhvervstilknyttede pensionsordninger kan retten til optagelse i ordningen ikke have virkning fra et tidspunkt, der ligger mere end to år forud for sagens anlæg.

6 I Regulation 3 i Health and Personal Social Services (Superannuation) Regulations (Northern Ireland) 1984 (bestemmelser for Nordirland om pensionsordningen inden for sektoren for sundhedspleje og personlige omsorgsydelser, herefter »Superannuation Regulations«) defineres en Mental Health Officer som en fuldtidsansat medarbejder, der tilhører læge- eller sygeplejepersonalet ved et hospital, som helt eller delvis har til opgave at behandle personer med mentale forstyrrelser, hvor han anvender hele eller i det væsentlige hele arbejdstiden på behandling af sådanne personer.

7 Ifølge Regulation 50(2) i Superannuation Regulations gælder det for en person, som er fyldt 50 år og har arbejdet som Mental Health Officer i 20 år og fortsætter hermed, at den pågældendes efterfølgende beskæftigelse i pensionsmæssig sammenhæng medregnes dobbelt, og at han får ret til pension som 55-årig og ikke, som normalt, som 60-årig.

Hovedsagen

8 Magorrian og Cunningham var ansat som sygeplejersker af en offentlig sundhedsmyndighed i den psykiatriske sektor, der har til opgave at sikre lægelige og andre ydelser i en del af Nordirland.

9 De havde påbegyndt deres karriere som fuldtidsansatte med status som Mental Health Officer. Begge var overgået til deltidsarbejde på grund af voksende familiemæssige forpligtelser og havde som følge heraf mistet den pågældende status. De blev dog begge udnævnt til ansvarlig for en stue og havde derfor ledelsesansvar i forhold til fuldtidsansatte sygeplejersker.

10 Forskellen mellem fuldtidsansættelse og deltidsansættelse var meget begrænset. Som følge af en arbejdsomlægning i 1981 blev arbejdstiden for sygeplejersker på deltid forhøjet til 31 timer og 5 minutter om ugen, mens arbejdstiden for fuldtidsansatte blev sat ned fra 40 timer til 37 timer og 30 minutter om ugen.

11 Sagsøgerne i hovedsagen var tilsluttet og betalte bidrag til Health and Personal Social Services Superannuation Scheme (en pensionsordning inden for sektoren for sundhedspleje og personlige omsorgsydelser, herefter »Superannuation Scheme«), der er en frivillig aftalebaseret (»contracted-out«) ordning, som både arbejdsgiveren og den ansatte betaler bidrag til. I 1973 var der blevet åbnet mulighed for, at deltidsansatte med et nærmere fastlagt antal arbejdstimer kunne deltage i denne ordning, og siden 1991 har alle deltidsansatte kunnet tilslutte sig ordningen uanset

antallet af arbejdstimer. Ordningen indebærer, at de tilsluttede modtager et engangsbeløb, når de går på pension, og derefter månedlige udbetalinger.

12 Den 18. oktober 1992 gik Magorrian på pension i en alder af 59 år og 355 dage efter at have arbejdet i 9 år og 111 dage som fuldtidsansat Mental Health Officer mellem 1951 og 1963 og omregnet 11 år og 25 dage efter deltidsordningen mellem 1979 og 1992. Hun arbejdede også på deltid mellem 1969 og 1979, men hendes arbejdstid i denne periode gav ikke ret til pension.

13 Cunningham gik på pension i april 1994 i en alder af 56 år og 80 dage, efter at have arbejdet i 15 år og 175 dage som fuldtidsansat Mental Health Officer mellem 1956 og 1974 og omregnet 11 år og 105 dage efter deltidsordningen mellem 1980 og 1994. Hun arbejdede også på deltid mellem 1974 og 1980 med en arbejdstid, der ikke gav ret til pension, og hun valgte ikke at betale bidrag til pensionsordningen i denne periode.

14 Magorrian's karriere var således afbrudt mellem det tidsrum, hvor hun arbejdede på fuld tid, og det tidsrum, hvor hun arbejdede på deltid, mens Cunningham gik direkte fra en fuldtidsstilling til en deltidsstilling uden afbrydelse.

15 Da sagsøgerne i hovedsagen gik på pension, modtog de det engangsbeløb, de havde ret til, og grundpensionen, men de fik ikke visse tillægsydelser, som de ville have kunnet kræve i medfør af Regulation 50(2) i Superannuation Regulations, hvis de havde haft status som Mental Health Officer på pensioneringstidspunktet. I

retsmødet blev det præciseret, at hvis sagsøgerne i hovedsagen havde haft denne status, ville de have modtaget tillægsydelserne uden at skulle betale yderligere bidrag.

16 Ved stævning af 22. september 1992 anlagde sagsøgerne sag ved den nationale ret, idet de under påberåbelse af traktatens artikel 119 gjorde gældende, at de er berettiget til tillægsydelserne på grundlag af deres beskæftigelsesperioder fra den 8. april 1976, som er datoen for afsigelsen af Defrenne-dommen (sag 43/75, Sml. s. 455), subsidiært fra den 13. maj 1986, som er datoen for afsigelsen af Bilka-dommen (sag 170/84, Sml. s. 1607). Sagsøgerne har anført, at det hverken vil være rimeligt at begrænse beregningen af deres beskæftigelsesperioder til den periode på to år, som er fastsat i EPA, eller til den 17. maj 1990, som er datoen for afsigelsen af Barber-dommen (sag C-262/88, Sml. I, s. 1889), da sagsøgerne derved fratages deres ret til effektiv domstolsprøvelse.

17 Det fremgår af den præjudicielle forelæggelse, at alle parterne anerkender, at betalingen af sådanne ydelser i henhold til sagsøgernes erhvervstilknyttede pensionsordning udgør »løn« i den betydning, hvori dette udtryk anvendes i traktatens artikel 119 og i Rådets direktiv 75/117/EØF af 10. februar 1975 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om gennemførelse af princippet om lige løn til mænd og kvinder (EFT L 45, s. 19). Det fremgår ligeledes af hovedsagens akter, at begge sagsøgerne anlagde sag, før de forlod deres stilling.

18 I sin kendelse af 12. september 1995 fastslog den nationale ret, at reglen om, at deltidsansatte sygeplejersker i den psykiatriske sektor ikke kan tillægges status som Mental Health Officer, udgør en indirekte forskelsbehandling på grundlag af køn, for så vidt som betydeligt færre kvinder end mænd med ansættelse inden for den psykiatriske sektor i Nordirland er i stand til at opfylde kravene i forbindelse med fuldtidsansættelse. Retten fastslog endvidere, at sådan forskelsbehandling er uberettiget.

De præjudicielle spørgsmål

19 Den nationale ret fandt, at sagens udfald afhænger af fortolkningen af fællesskabsretten, og den besluttede derfor at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Idet det lægges til grund, at

a) en arbejdstager har været ansat af en sundhedsmyndighed, der er en del af det offentlige, og haft beskæftigelse på området for behandling af mentalt syge patienter, for hvilket der gælder en erhvervstilknyttet pensionsordning

b) arbejdstageren i hele det relevante tidsrum har været medlem af eller været kvalificeret til at være medlem af pensionsordningen

c) pensionsordningen indeholder en betingelse, hvorefter de, som arbejder på fuld tid og anvender hele eller i det væsentlige hele deres arbejdstid på behandling af mentalt syge patienter (disse personer betegnes som 'Mental Health Officers'), i modsætning til ansatte, der udfører samme arbejde på deltid, har ret til visse tillægsydelser, idet der gælder følgende:

Personer, som er fyldt 50 år og har arbejdet som 'Mental Health Officer' i 20 år (herefter 'optjeningsbeskæftigelsen') og fortsætter med at arbejde som 'Mental Health Officer',

i) får i pensionsmæssig sammenhæng medregnet deres efterfølgende beskæftigelsestid dobbelt (herefter 'dobbelttidsbeskæftigelse')

ii) får ret til pension som 55-årig og ikke, som normalt, som 60-årig

d) arbejdstageren mister sin status som 'Mental Health Officer' og de dertil knyttede tillægsydelser, blot fordi hun var deltidsbeskæftiget

e) den nationale ret har fastslået, at de under c) og d) beskrevne bestemmelser udgør forskelsbehandling på grundlag af køn til skade for kvinder, som er deltidsbeskæftiget med behandling af mentalt syge patienter

f) den pension, som arbejdstageren modtager, og de tillægsydelser, som de gør krav på, kun skal betales fra og med deres pensioneringstidspunkt i henholdsvis 1992 og 1994, efter at de har indtalt deres krav for den nationale ret, og

g) en beregning af tillægsydelserne fra deres respektive pensioneringstidspunkter i 1992 og 1994 ville indebære, at deres beskæftigelsesår forud for 1992 blev medregnet,

ønskes følgende spørgsmål besvaret:

Spørgsmål 1: Fra hvilken dato skal arbejdstagernes beskæftigelse medregnes med henblik på beregning af de tillægsydelser, som de har ret til:

i) 8. april 1976?

ii) 17. maj 1990?

iii) en tredje dato og i givet fald hvilken?

Spørgsmål 2: Såfremt en national domstol har anerkendt en ret, men national lovgivning begrænser den tilbagevirkende gyldighed heraf til to år forud for det pågældende sagsanlæg, er der da tale om en nægtelse af retten til en effektiv domstolsprøvelse i EF-rettens forstand, og har Industrial Tribunal pligt til at se bort fra en sådan national bestemmelse, såfremt den anser dette for fornødent?«

Det første spørgsmål

20 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret reelt oplyst, fra hvilken dato beskæftigelsesperioder for deltidsansatte arbejdstagere, der er udsat for en indirekte forskelsbehandling på grundlag af køn, skal medregnes ved beregningen af de tillægsydelser, de har ret til.

21 Det skal i den forbindelse understreges, at det er ubestridt, at betalingen af tillægsydelser i henhold til en erhvervstilknyttet ordning som den, der er omhandlet i hovedsagen, principielt falder ind under begrebet løn i traktatens artikel 119's forstand.

22 Endvidere bemærkes, at Domstolen i den ovennævnte Defrenne-dom kendte for ret, at princippet om lige løn i artikel 119 kan påberåbes ved de nationale domstole, og at disse har pligt til at sikre beskyttelsen af de rettigheder, som denne bestemmelse tillægger borgerne. Imidlertid præciserede Domstolen i dommens præmis 74 og 75, at bydende retssikkerhedsbetragtninger med hensyn til samtlige de interesser, som gør sig gældende, offentlige såvel som private, indebærer, at den direkte virkning af artikel 119 ikke kan påberåbes til støtte for krav vedrørende lønperioder, der ligger forud for denne doms dato, nemlig den 8. april 1976, bortset fra tilfælde, hvor arbejdstagere allerede har anlagt retssag eller rejst en tilsvarende administrativ klage.

23 Desuden har Domstolen i den ovennævnte Bilka-dom, præmis 20 og 22, allerede antaget, at hvis en pensionsordning — selv om den er vedtaget i overensstemmelse med de bestemmelser, der er fastsat af den nationale lovgiver — har sin oprindelse i en aftale med arbejdstagerne eller deres repræsentanter, og hvis det offentlige ikke er involveret i finansieringen deraf, udgør ordningen ikke en social sikringsordning, der er direkte reguleret ved lov og som følge heraf undtaget fra artikel 119's anvendelsesområde, og at de ydelser, der betales til de ansatte i medfør af en sådan ordning, er ydelser, som arbejdstageren som følge af arbejdsforholdet modtager fra arbejdsgiveren, jf. artikel 119, stk. 2.

24 Selv om disse principper blev bekræftet ved den ovennævnte Barber-dom for så vidt angår aftalebaserede, såkaldt »contracted-out«, erhvervstilknyttede pensionsordninger, præciserede Domstolen i denne doms præmis 44 og 45 tillige, at på grund af bydende retssikkerhedshensyn kan den direkte virkning af traktatens artikel 119 ikke påberåbes til støtte for krav om tilkendelse af ret til pension fra et tidspunkt, der ligger forud for afsigelsen af denne dom, idet der dog gælder en undtagelse for så vidt angår personer, som rettidigt har taget skridt til at sikre deres rettigheder.

25 Som Domstolen udtalte i dom af 6. oktober 1993 i Ten Oever-sagen (sag C-109/91, Sml. I, s. 4879, præmis 19 og 20), kan den direkte virkning af traktatens artikel 119 i kraft af Barber-dommen kun påberåbes til støtte for krav om ligebehandling med hensyn til erhvervstilknyttede pensioner, for så vidt angår ydelser, der vedrører beskæftigelsesperioder efter den 17. maj 1990, som er datoen for afsigelsen af den nævnte dom, medmindre arbejdstagerne eller disses ydelsesberettigede pårørende forinden har anlagt sag eller rejst en tilsvarende administrativ klage i henhold til den nationale lovgivning, der finder anvendelse.

26 Denne begrænsning er ligeledes indeholdt i protokol nr. 2 til traktaten om Den Europæiske Union, hvori det hedder: »Med henblik på anvendelsen af traktatens artikel 119 skal ydelser i medfør af en erhvervstilknyttet social sikringsordning ikke anses for løn, hvis og i det omfang de kan henføres til beskæftigelsesperioder, der ligger forud for den 17. maj 1990, undtagen for arbejdstagere eller deres ydelsesberettigede pårørende, der inden denne dato har anlagt søgsmål eller indbragt en dertil svarende klage i overensstemmelse med den relevante nationale ret.«

27 Imidlertid fastslog Domstolen i dommene af 28. september 1994 i Vroege-sagen (sag C-57/93, Sml. I, s. 4541, præmis 20-27) og Fisscher-sagen (sag C-128/93, Sml. I, s. 4583, præmis 17-24), at begrænsningen af de tidsmæssige virkninger af Barber-dommen kun angik de former for forskelsbehandling, som arbejdsgiverne og pensionskasserne med rimelighed kunne betragte som tilladte på grund af de undtagelser på området for erhvervstilknyttede pensioner, der som overgangsforanstaltninger er fastsat i de fællesskabsretlige regler (dom af 24.10.1996, sag C-435/93, Dietz, Sml. I, s. 5223, præmis 19).

28 Med hensyn til retten til at være omfattet af erhvervstilknyttede pensionsordninger fastslog Domstolen tillige, at der ikke forelå nogen omstændighed, som har kunnet give de berørte parter i erhvervslivet grund til at tro, at artikel 119 ikke skulle finde anvendelse.

29 Siden Bilka-dommen blev afsagt, har det nemlig været klart, at en forskelsbehandling på grundlag af køn i forbindelse med anerkendelsen af den her omhandlede ret udgør en overtrædelse af artikel 119 (Vroege-dommen, præmis 29, Fisscher-dommen, præmis 26, og Dietz-dommen, præmis 20).

30 Eftersom der ikke blev fastsat en begrænsning af de tidsmæssige virkninger af Bilka-dommen, kan den direkte virkning af artikel 119 påberåbes til støtte for krav om ligebehandling med tilbagevirkende gyldighed med hensyn til retten til at være omfattet af en erhvervstilknyttet pensionsordning, og dette med virkning fra den 8. april 1976, som er datoen for afsigelsen af Defrenne-dommen, hvori den direkte virkning af artikel 119 for første gang blev fastslået (Dietz-dommen, præmis 21).

31 Det Forenede Kongeriges regering har anført, at hovedsagen drejer sig om størrelsen af en alderspension, der udbetales i henhold til en erhvervstilknyttet social sikringsordning, og ikke om retten til at være tilsluttet en sådan ordning. Følgelig spiller artikel 119 kun en rolle for så vidt angår en ændring af omfanget af de ydelser, der tilkommer en person i en situation som den, der gælder for sagsøgerne i hovedsagen, og det er alene perioder, der ligger efter den 17. maj 1990, som kan medtages ved beregningen heraf.

32 Hvad angår retten til at oppebære tillægsydelser i forbindelse med alderspension i henhold til en erhvervstilknyttet ordning som den, der er omhandlet i hovedsagen, bemærkes, at selv om de pågældende hele tiden har haft ret til alderspension i henhold til Superannuation Scheme, står det fast, at de kun delvis har haft ret til at betale bidrag til den nævnte ordning. Blot fordi de arbejdede på deltid, var de særligt afskåret fra den status som Mental Health Officer, der gør det muligt at blive tilsluttet en særlig ordning under Superannuation Scheme.

33 Det skal i den forbindelse blot bemærkes, at Domstolen allerede i præmis 23 i Dietz-dommen understregede, at en arbejdstager ikke ville have nogen interesse i at være omfattet af en ordning, hvis vedkommende ikke opnåede ret til de ydelser, som den pågældende ordning indebærer. Domstolen udtalte, at i en situation som den i den nævnte sag foreliggende er retten til at opnå alderspension i henhold til en erhvervstilknyttet ordning uløseligt forbundet med retten til at være omfattet af ordningen.

34 Dette er også tilfældet, når den forskelsbehandling, deltidsansatte arbejdstagere er udsat for, er en følge af en forskelsbehandling for så vidt angår adgangen til en særlig ordning, der giver ret til tillægsydelser.

35 På denne baggrund skal det første spørgsmål besvares med, at beskæftigelsesperioder for deltidsansatte arbejdstagere, der er udsat for en indirekte forskelsbehandling på grundlag af køn, skal medregnes fra den 8. april 1976, som er datoen for afsigelsen af Defrenne-dommen, ved beregningen af de tillægsydelser, de har ret til.

Det andet spørgsmål

36 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret reelt oplyst, om fællesskabsretten er til hinder for, at der i forhold til et krav, som er baseret på traktatens artikel 119, og som anerkendes af en national domstol, sker anvendelse af en national regel, der begrænser den tilbagevirkende gyldighed af den omhandlede ret til to år forud for det pågældende sagsanlæg.

37 Hertil bemærkes for det første, at det fremgår af fast retspraksis, at det i mangel af fællesskabsbestemmelser på dette område tilkommer hver enkelt medlemsstat i sin interne retsorden at udpege de kompetente retter og fastsætte procesreglerne for sagsanlæg til sikring af beskyttelsen af de rettigheder, som fællesskabsrettens direkte virkning afføder for borgerne, på betingelse af, at disse bestemmelser ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for sammenlignelige krav i nationale sager, og at de ikke er udformet således, at de i praksis umuliggør udøvelsen af rettigheder, som hjemles i Fællesskabets retsorden (domme af 16.12.1976, hhv. sag 33/76, Rewe, Sml. s. 1989, præmis 5 og 6, og sag 45/76, Comet, Sml. s. 2043, præmis 13, Fisscher-dommen, præmis 39, og dom af 6.12.1994, sag C-410/92, Johnson, Sml. I, s. 5483, præmis 21).

38 Ifølge sagsøgerne i hovedsagen er der intet i Fisscher-dommen, der kan berettige, at der indføres en begrænsning af de ydelser, de kan modtage, i hvert fald ikke for tidsrummet efter 1976. Det ville ikke være hensigtsmæssigt at bestemme, at personer i deres situation har ret til at være tilsluttet en erhvervstilknyttet social sikringsordning, men at de ydelser, der udspringer heraf, alene kan beregnes på grundlag af det arbejde, disse personer har udført efter 1990.

39 Kommissionen har i retsmødet anført, at Regulation 12 i Occupational Pension Regulations i realiteten forhindrer sagsøgerne i hovedsagen i at gøre deres rettigheder i medfør af traktatens artikel 119 gældende, og at anvendelsen af bestemmelsen følgelig strider mod princippet om retsbeskyttelse.

40 Det Forenede Kongeriges regering har derimod anført, at en national regel om begrænsning som den, der er omhandlet i hovedsagen, medfører en begrænsning af adgangen til efterfølgende at rejse krav vedrørende en periode, der ligger forud for tidspunktet for anlægget af søgsmål, og at den derfor er sammenlignelig med den i Johnson-dommen omhandlede regel.

41 Hertil bemærkes, at anvendelse af en processuel regel som Regulation 12 i Occupational Pension Regulations, der bestemmer, at i retssager vedrørende adgangen til medlemskab af erhvervstilknyttede pensionsordninger kan retten til optagelse i ordningen ikke have virkning fra et tidspunkt, der ligger mere end to år forud for sagens anlæg, bevirker, at sagsøgerne i hovedsagen afskæres fra de tillægsydelser, der udspringer af en ordning, de har ret til at være tilsluttet, eftersom de pågældende ydelser alene kan beregnes på grundlag af det arbejde, de har udført efter 1990, dvs. to år forud for indtalingen af deres krav.

42 Det skal dog bemærkes, at kravet i et sådant tilfælde ikke drejer sig om at opnå visse tillægsydelser med tilbagevirkende gyldighed, men har til formål at sikre en anerkendelse af de pågældendes ret til at være fuldgyldige medlemmer af en erhvervstilknyttet ordning gennem opnåelse af den status som Mental Health Officer, der giver ret til tillægsydelser.

43 Mens de regler, der var omtvistet i dommen af 27. oktober 1993 i sagen Steenhorst-Neerings (sag C-338/91, Sml. I, s. 5475) og i Johnson-dommen, blot begrænsede den periode forud for indgivelsen af ansøgningen, for hvilken der kunne opnås efterbetaling af ydelser, forhindrer den i hovedsagen omtvistede regel, at de pågældendes samlede beskæftigelsesperioder fra den 8. april 1976 til 1990 medregnes ved beregningen af de tillægsydelser, der skal betales selv efter ansøgningens indgivelse.

44 Til forskel fra de i de ovennævnte domme omhandlede regler, som ud fra retssikkerhedshensyn blot begrænsede den tilbagevirkende gyldighed af et krav om at opnå visse ydelser og således ikke greb ind i selve kernen af de rettigheder,

fællesskabsretten sikrer, indebærer en regel som den i hovedsagen omhandlede, at det i praksis er umuligt for borgere, der påberåber sig fællesskabsretten, at hævde krav.

45 Det skal endvidere understreges, at den sidstnævnte nationale regel udgør en tidsmæssig begrænsning af den direkte virkning af traktatens artikel 119 i tilfælde, hvor en sådan begrænsning hverken er foreskrevet i Domstolens praksis eller i protokol nr. 2 til traktaten om Den Europæiske Union.

46 Endelig kan Det Forenede Kongeriges regerings argument om, at en tidsmæssig begrænsning skal medvirke til at øge retssikkerheden, idet ansøgerne opfordres til at handle hurtigt, ikke føre til et andet resultat. Det er i denne forbindelse tilstrækkeligt at bemærke, at de pågældende nationale regler endog finder anvendelse på personer, der som Magorrian og Cunningham har anlagt sag, før de forlod deres stilling og fik adgang til at drage fordel af den omhandlede erhvervstilknyttede alderspensionsordning.

47 Det andet spørgsmål skal derfor besvares med, at fællesskabsretten er til hinder for, at der i forhold til et krav om anerkendelse af sagsøgernes ret til at være tilsluttet en erhvervstilknyttet pensionsordning, som er baseret på traktatens artikel 119, og som anerkendes af en national domstol, sker anvendelse af en national regel, der begrænser den tilbagevirkende gyldighed af den omhandlede ret til to år forud for det pågældende sagsanlæg.

Sagens omkostninger

48 De udgifter, der er afholdt af Det Forenede Kongeriges regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Office of the Industrial Tribunals and the Fair Employment Tribunal, Belfast, ved beslutning af 9. juli 1996, for ret:

1) **Beskæftigelsesperioder for deltidsansatte arbejdstagere, der er udsat for en indirekte forskelsbehandling på grundlag af køn, skal medregnes fra den 8. april 1976, som er datoen for afsigelsen af Defrenne-dommen (sag 43/75), ved beregningen af de tillægsydelser, de har ret til.**

2) **Fællesskabsretten er til hinder for, at der i forhold til et krav om anerkendelse af sagsøgernes ret til at være tilsluttet en erhvervstilknyttet pensionsordning, som er baseret på EF-traktatens artikel 119, og som anerkendes af en national domstol, sker anvendelse af en national regel, der begrænser den tilbagevirkende gyldighed af den omhandlede ret til to år forud for det pågældende sagsanlæg.**

Schintgen Mancini Kapteyn

Murray Hirsch

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. december 1997.

R. Grass
Justitssekretær

H. Ragnemalm
Formand for Sjette Afdeling